

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta. Suomen Euroopan unioniin (EU) liittymisen johdosta kumottaisiin eräitä maataloustuotteiden markkinajärjestelmään, tuontiin ja vientiin sekä tuki- ja tuotannonohjaustoimenpiteisiin liittyviä lakeja. Kumottaviksi ehdotettavat lait koskevat muun muassa maataloustuotteiden markkinajärjestelmää, tuontimaksu-, valmistevero- ja hinnanerokorvausjärjestelmiä, kotieläintuotantoa säänteleviä lupa- ja kiintiöjärjestelmiä, vientikustannusmaksujärjestelmiä, maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain mukaisia toimenpiteitä, pellon raivausta sekä erikoiskasvilakeja.

Kumottavaksi ehdotetun lainsäädännön korvaavat Suomessa EU:n jäsenyyden johdosta

voimaan tulevat Euroopan yhteisöjen (EY) maatalouden markkinajärjestelmiä koskevat asetukset.

Suomen voimassa olevien lakien kumoaminen edellyttää eräitä siirtymäjärjestelyitä, jotka liittyvät lähinnä sellaisten maksujen perimiseen tai palkkioiden, tukien ja korvausten maksamiseen, joiden maksuperuste on syntynyt ennen lakien kumoamista.

Ehdotettu laki liittyy Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa. Voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Esitys liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi talousarvioesityksen yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomessa maataloustuotteiden hintoja ja markkinoita säännellään maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetulla lailla (1518/93). Lailla on korvattu aikaisempi maataloustulolain (736/89) mukainen järjestelmä. Ensiksi mainitun lain tavoitteena on maataloustuottajien tulotason turvaaminen, maataloustuotteiden markkinoinnin varmistaminen ja niiden laadun kehittäminen, maatalouden tuotavuuden edistäminen ja kustannustason alentaminen, elintarvikkeiden saatavuuden turvaaminen

sekä kohtuullisten kuluttajahintojen aikaansaaminen. Keinoina näiden tavoitteiden toteuttamiseksi käytetään maataloustuotteille asetettavia tavoite- ja vähimmäishintoja, tuontisuoja- ja vientitukea, markkinoinnin turvaamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, hinta- ja tulotukea sekä tarvittaessa muita toimenpiteitä. Maataloustuotteita ja niiden jalosteita voidaan myös ostaa varastoon sekä maksaa tukea niiden varastoinnista ja kotimaisesta käytöstä. Maataloustuotteiden markkinoinnin edistämiseksi voidaan maataloustuotteiden viennin yhteydessä maksaa hinnanerokorvausta maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista annetun lain (1521/93) nojalla. Viennistä valtiolle aiheu-

tuvien kustannusten kattamiseksi tuottajilta peritään vientikustannusmaksuja muun muassa maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain (1062/90) mukaan. Tuontimaksuista, joiden tarkoituksena on nostaa tuontituotteiden hinnat kotimaiselle hintatasolle, säädetään tuontimaksulaissa (1519/93). Elintarviketuotteiden maahantuonnista peritään valmisteveroa elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain (1520/93) nojalla.

Maatalouden ylituotanto-ongelmien vuoksi tuotantoa on pitkään pyritty säätelemään erilaisilla tuotannonohjausjärjestelmillä. Kotieläintuotantoa on vuodesta 1975 rajoitettu kotieläinlupajärjestelmällä, jota nykyisin sääntelee kotieläintuotannon ohjaamisesta annettu laki (1305/90). Laki koskee nautakarjatalous-, sikatalous- ja siipikarjatalousyritysten perustamista ja laajentamista. Kanamunatuotantoa rajoitetaan myös kiintiöjärjestelmällä, joka perustuu kumotun maataloustulolain nojalla kananmunien lisähinnasta annettuun valtioneuvoston päätökseen (29/91). Kanamunien haudontoja ja siipikarjan siitoseläinten pitoa, munien haudontoja sekä poikasten kasvattamista, myymistä ja välittämistä on niin ikään rajoitettu jo vuodesta 1977 kananmunien haudontojen rajoittamisesta annetulla lailla (303/77) sekä siipikarjan siitoseläinten pidon ja munien haudontojen sekä poikasten kasvattamisen, myymisen ja välittämisen harjoittamisesta annetulla lailla (302/77). Maidontuotantoa on vuodesta 1985 ohjattu maidon kaksihintajärjestelmään liittyvillä maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä ja maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetuilla laeilla (570 ja 569/84).

Kasvinviljelyn alalla pellon raivaus on kielletty pellonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta annetulla lailla (1385/91). Laki on voimassa vuoden 1995 loppuun. Viljantuotantoa ohjataan myös peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetulla lailla (1314/90). Lain mukaisesta maksuvelvollisuudesta voi vapautua kesannoimalla säädetyn määrän peltoalastaan. Maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain mukaista peltoalan perusteella maksettavaa tukea ei myöskään makseta tuottajalle, jolle on määrätty vientikustannusmaksu. Tukeen oikeuttavan pellon määrään vaikuttaa lisäksi kesantopellon määrä.

Maataloustuotantoa on pyritty rajoittamaan myös vapaaehtoisin tuotannonohjaustoimenpitein. Maataloustuotannon tasapainottamisesta

annetussa laissa (1261/89) säädetään perusteet maataloustuotannon vähentämistä, lopettamista tai kohdentamista sekä metsitystä koskeville sopimuksille ja toimenpiteille.

Erikoiskasvituotantoa säädellään ja tuetaan maksamalla alan teollisuudelle tukea hinnan-alennuskorvauksina kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (675/92), kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain (674/92) ja sokerilain (673/92) nojalla siten, että teollisuus saa tarvitsemansa raaka-aineen maailmanmarkkinahintaan. Siementuotantoa säädellään ja tuetaan nurmikasvien kylvösiemenhuollon turvaamisesta annetun lain (566/86) nojalla. Pellavan tuotantoa on säädelty kotimaassa tuotetun pellavan ja hampun hintojen vakauttamisesta annetun lain (1040/43) nojalla.

1.2. Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö

Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet ja periaatteet

Euroopan yhteisöjen (EY) maatalouspolitiikan tavoitteet on määritelty Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa (Rooman sopimus). Tavoitteita ovat maatalouden tuottavuuden lisääminen, maatalousväestön kohtuullinen elintaso, markkinoiden vakauttaminen, elintarvikehuollon turvaaminen sekä kohtuulliset kuluttajahinnat. Tavoitteet vastaavat pitkälti Suomen maatalouspolitiikan tavoitteita. EY:lle on annettu yksinomainen toimivalta maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, joista on säännelty yhteisötasolla.

Maatalouspolitiikkaa toteuttaessaan EY noudattaa kolmea peruseriaatetta. Nämä ovat yhteiset sisämarkkinat, yhteisöpreferenssi ja yhteinen rahoitus. Yhteisillä sisämarkkinoilla tarkoitetaan sitä, että tullit, tuontimaksut, määrälliset rajoitukset ja muut kaupan esteet jäsenvaltioiden välillä ovat kiellettyjä. Kaupassa yhteisön ulkopuolisten valtioiden kanssa jäsenvaltiot noudattavat yhteisesti sovittuja sääntöjä. Myös elintarvikkeiden laatua ja turvallisuutta koskevat säännökset ovat yhteisiä koko yhteisön alueella. Yhteisöpreferenssillä tarkoitetaan yhteisön omien tuotteiden suosimista suhteessa kolmansiiin maihin. Suosituimmuus toteutetaan tuontisuojan avulla. Yhteinen maa-

talouspolitiikka rahoitetaan EY:n budjetista maatalouden tuki- ja ohjausrahaston kautta.

Yhteinen maatalouspolitiikka voidaan periaatteessa jakaa hinta- ja markkinapolitiikkaan (maatalouden markkinajärjestelmät) sekä rakennepolitiikkaan (rakennetuet). Maatalouspolitiikkaa koskevia säännöksiä on lisäksi annettu muun muassa eläinlääkinnästä, kasvinsuojelusta, metsätaloudesta sekä järjestelmien hallinnosta.

Maatalouden markkinajärjestelmät

EY:n maataloustuotteiden markkinajärjestelmä on monitahoinen. Eri tuoteryhmien järjestelmät (19) rakentuvat kuitenkin pääosin samoille perusteille: yhteiseen hintajärjestelmään, tuontisuojaan, vientitukeen sekä erilaisiin tukija tuotannonohjausjärjestelmiin.

Yhteinen hintajärjestelmä muodostuu hallinnollisista hinnoista, joita ovat yleensä tavoitehinta, interventiohintaa ja kynnys hinta tai niitä vastaavat hinnat. Tavoitehintaa on se hinta, joka tuottajan tulisi saada tuotteestaan silloin, kun markkinat ovat tasapainossa. Interventiohintaa taas on se hinta, jolla EY ostaa tietyt markkinat ylittävät tuotteet interventiovarastoihin. Interventiohintaa on siten yleensä viljelijän saama alin mahdollinen hinta markkinoilla. Kynnys hinta kytkeytyy rajasuojaan ja se on käytännössä alin tuontihinta.

Tuontisuojaalla estetään tuonti tavoitehintaa alemmalla hinnalla pitämällä tuontihinnat maailmanmarkkinahintoja ja kotimarkkinahintoja korkeampina. Tuontisuoja muodostuu muuttuvista tuontimaksuista ja tulleista. Lissensseihin perustuvaa tuonnin rajoittamista ei EY:ssä periaatteessa käytetä.

Vientitukea käytetään EY:n ja maailmanmarkkinahinnan välisen hintaeron tasottamiseksi.

Tuontisuojan avulla toteutetun hintatuen lisäksi käytetään tuotantopalkkioita eräillä tuotteilla sekä suoraa tulotukea. Tuotannonohjausjärjestelmiä ovat muun muassa maidon, naudanlihan ja lampaanlihan kiintiöjärjestelmät sekä kesannointi.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on sopeuttaa Suo-

men maataloustuotteiden markkinajärjestelmä, tuonti- ja vientisäännökset sekä tuki- ja tuotannonohjaustoimenpiteitä koskeva lainsäädäntö EY:n maatalouden markkinajärjestelmiin. Suomessa on tarpeen kumota jäljempänä mainittavat 19 tähän asiakokonaisuuteen liittyvää lakia. Näiden lakien sijasta Suomessa sovellettaisiin jatkossa suoraan EY:n markkinajärjestelmiä koskevia asetuksia.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset liittyvät laajempaan kokonaisuuteen, jossa maa- ja puutarhatalouden alalla tapahtuu merkittäviä muutoksia sekä valtiontalouden tulo- että menopuolella. Valtion nykyisistä tuloista poistuvat vientikustannus- ja kiintiömaksutulot (v. 1994 n. 460 milj. mk), joilla on osittain katettu maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista (v. 1994 n. 1160 milj. mk), sekä tuontimaksu- ja valmisteverotulot (v. 1994 n. 400 milj. mk) lukuun ottamatta 10 prosentin suuruisia kantopalkkiota, joka tuontimaksuista jää Suomelle. Vastaava kantopalkkiojärjestelmä koskee yhteisössä perittävää sokeerin tuotantomaksua. Maidontuotannon osalta joutuvat jäsenmaat yhteisön järjestelmässä maksamaan ylityssakkoa yhteisölle, mikäli maakohtainen maitokiintiö ylitetään.

Menopuolella vientituki (vuoden 1994 talousarviossa 3690 milj. mk, josta valtion osuus 2490 milj. mk sisältäen viennin liikevaihtoverotuen) siirtyy EU:n vastattavaksi. Menoista poistuvat lisäksi maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain (v. 1994 4564,7 milj. mk) sekä erikoiskasvilakien mukaiset tuet (v. 1994 650 milj. mk). Näiden tukien tilalle tulevat EY:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaiset yhteisön rahoittamat tai osarahoittamat tuet sekä maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki. Tukijärjestelmiä ja niiden vaikutuksia selostetaan tarkemmin eduskunnalle erikseen annettavassa hallituksen esityksessä laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista. Muutosten kokonaisvaikutuksena vuoteen 1994 verrattuna arvioidaan valtion menojen lisääntyvän noin 100 miljoonalla markalla. Tähän arvioon eivät sisälly rakennetuet (lisäys noin 300 milj. mk vuoteen 1994 verrattuna) eivätkä teollisuudelle ja kaupalle varastojen arvon alenemisen johdosta maksettavat korvaukset, noin 1400 miljoonaa markkaa.

Esityksellä ei ole merkittäviä organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy Suomen jäsenyyteen EU:ssa sekä valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen. Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi talousarvioesityksen yhteydessä.

Eduskunnalle on annettu Suomen EU-jäsenyyttä koskeva hallituksen esitys Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 135/1994 vp), jäljempänä EU-esitys. Esitys sisältää muun muassa tarkemman selostuksen tässä hallituksen esityksessä mainituista EY:n markkinajärjestelmistä sekä selostuksen Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymistä koskevassa sopimuksessa (liittymissopimus) sovitusta siirtymäajoi-

ta ja muista EY:n järjestelmien käyttöönottoa ja soveltamista koskevista erityisjärjestelyistä.

Esitys liittyy lisäksi edellä jaksossa 3 mainittuun maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia koskevaan hallituksen esitykseen. Kansalliset tuet tulevat osittain korvaamaan tällä esityksellä kumottaviksi ehdotettujen maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain sekä erikoiskasvilakien mukaiset tuet.

EY:n markkinajärjestelmien käyttöönoton toteuttaminen Suomessa edellyttää niiden täytäntöönpanoa koskevan yleisvaltuuslain säätämistä. Asiaa koskeva hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta on tarkoitus antaa eduskunnalle erikseen. Ehdotetulla lailla maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet tarkempien määräysten antamiseen yhteisön markkinajärjestelmäasetusten ja muiden EY:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvien asetusten täytäntöönpanosta siltä osin kuin yhteisön asetukset edellyttävät täydentäviä kansallisia määräyksiä tai niissä on jätetty päätösvaltaa kansallisille viranomaisille. Laissa säädettäisiin lisäksi yhteisön virkamiesten tiedonsaanti- ja osallistumisoikeudesta Suomessa järjestettäviin tarkastuksiin ja valvontaan sekä yhteisön asetusten rikkomisen seuraamuksista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Kumottavat lait.* Pykälässä ehdotetaan Suomen EU-jäsenyyden johdosta kumottaviksi eräitä maataloustuotteiden markkinajärjestelmään, tuontiin ja vientiin sekä tuki- ja tuotannonohjaustoimenpiteisiin liittyviä lakeja. Kumottaviksi ehdotetut lait koskevat muun muassa maataloustuotteiden markkinajärjestelmää, tuontimaksu-, valmistevero- ja hinnanerokorvausjärjestelmiä, kotieläintuotantoa säänteleviä lupa- ja kiintiöjärjestelmiä, vientikustannusmaksujärjestelmiä, maataloustuotannon tasapainotamisesta annetun lain mukaisia toimenpiteitä, pellon raivausta sekä erikoiskasvilakeja. Seuraavassa on kunkin kumottavaksi ehdotetun

lain osalta selostettu Suomen voimassa olevaa järjestelmää sekä sen sijaan jäsenyytilanteessa tulevaa EY:n järjestelmää.

Laki kotimaassa tuotetun pellavan ja hampun hintojen vakauttamisesta

Pykälän 1 kohdassa mainitulla kotimaassa tuotetun pellavan ja hampun hintojen vakauttamisesta annetulla lailla pyrittiin 1940-luvun lopulla Suomessa edistämään kotimaista kuitukasvituotantoa. Rohkittujen pellavanvarsien ja pellava- ja hampunaiivan sekä pellava- ja hampunrohkon hinta vakautettiin vuoden 1950 loppuun tiettyyn osaan rukiin hinnasta.

Valtioneuvostolle annettiin valtuus päättää, että ulkomaista raaka-ainetta saadaan tuoda vain tuontiluvalla. Valtioneuvosto on lain perusteella antanut päätöksen kotimaassa tuotetun pellavan ja hampun varsien ja niistä saatujen kuitujen laatuluokituksesta ja hinnoittelusta (VNp 127/44).

Yhteisössä pellavan ja hampun tuotannon ja markkinoinnin sääntely perustuu pellava- ja hampun yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1308/70. Järjestelmässä säädetään muun muassa pellavan ja hampun tuottajille maksettavasta tuotantotuesta, tilastointi- ja raportointivelvollisuudesta, myyntisopimuksista, menekinedistämistoimenpiteistä sekä varastointisopimuksista ja -tuesta.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi yhteisön pellavan ja hampun markkinajärjestelmää ryhdyttäisiin soveltamaan myös Suomessa. Samalla Suomen asiaa koskeva lainsäädäntö tulisi kumota.

Laki eräiden kotieläinten maahantuonnista

Pykälän 2 kohdassa mainitulla eräiden kotieläinten maahantuonnista annetulla lailla on säännelty kotieläintuotantoon tarkoitettujen kotieläinten maahantuontia. Laki koskee nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, siipikarjan, mehiläisten ja tarhaturkiseläinten sekä niiden siemennesteen ja siitosmunien maahantuontia. Tuonti on mahdollista vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla. Lupa on voitu myöntää vain, jos eläinten, siemennesteen tai siitosmunien tuonti on katsottava tuotantopoliittiset, jalostukselliset ja muut kotieläintalouden kehittämiseen liittyvät näkökohdat huomioon ottaen tarkoituksenmukaiseksi. Lakia on jalostuseläinten tuonnin osalta muutettu vuonna 1993 Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä. Samassa yhteydessä säädettiin kotieläinjalostuslaki (794/93), jolla nyt kysymyksessä olevaa tuontia nykyisin säännellään. Tämän lain säännökset vastaavat EY:n asianomaisia direktiivejä.

Kotieläinten maahantuontia koskevassa laissa tarkoitettujen eläinten tuonti on ollut vähäistä. Vuosittain on tuotu 100-150 nautaa ja joitakin kymmeniä lampaita. Naudan ja sian sperman sekä turkiseläinten, mehiläisten ja

kalkkunoiden tuontiin on haettu muutamia kymmeniä lupia vuosittain. Pääosa tuonnista on ollut jalostuseläinten tuontia.

Lakia on käytännössä viime vuosina sovellettu rajoittavasti vain kana-aineksen tuonnissa. Lain säätämisen eräs tavoite oli aikanaan turvata kotimaisen kananjalostuksen säilyminen. Ulkomaisten kanahybridien tuontiin ryhdyttiin kuitenkin 1980-luvun lopulla, kun kanatalouden kehittymisen katsottiin sitä edellyttävän. Viime vuosina on annettu vapaasti lupia kanahybridien isovanhempaispolven aineksen maahan tuontiin ainoana ehtona se, että eläinten terveyttä koskevat vaatimukset täytetään. Vanhempaispolven hybridiaineksen tuontiin ei lupia tuotantopoliittisista syistä toistaiseksi ole myönnetty. Kotimaisen hybridin lisäksi on maassamme nykyään munatuotannossa kolme ulkomaista hybridiä.

EU:n sisämarkkinoilla tuonnin rajoitukset eivät ole sallittuja. Suhteessa kolmansiin maihin yhteisössä noudatetaan EU:n rajasuojapolitiikkaa, mikä elävien eläinten osalta toteutetaan tuontimaksuilla. Tuontilupamenettely ei yhteisössä ole mahdollinen. Tämän vuoksi laki kotieläinten maahantuonnista tulisi kumota.

Laki kananmunien haudontojen rajoittamisesta

Pykälän 3 kohdassa mainitulla kananmunien haudontojen rajoittamisesta annetulla lailla on kananmunien haudontoja rajoitettu Suomessa vuodesta 1977. Lain tavoitteena on kananmunien tuotannon tasapainottaminen niiden markkinatilannetta vastaavaksi. Valtioneuvostolla on lain mukaan oikeus määrätä, missä laajuudessa kananpoikasten koneellista haudontaa saadaan kulloinkin harjoittaa. Valtioneuvostolla on myös oikeus kieltää koneellisten haudontojen laajentaminen ja uusien hautomojen perustaminen.

EY:ssä tuotannonohjaustoimenpiteet ovat osa yhteisiä markkinajärjestelmiä. Ohjausjärjestelmistä säädetään tuotteittain ja vain asianomaisen markkinajärjestelmän mukaisia toimenpiteitä voidaan ottaa käyttöön. Kananmunia koskevat säännökset sisältyvät yhteisössä kananmunien markkinajärjestelmään, joka perustuu muna-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2771/75. Koska EY:n järjestelmään ei sisälly Suomen kananmunien haudontojen ra-

joitusjärjestelmää vastaavaa järjestelmää, kananmunien haudontojen rajoittamisesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

Laki siipikarjan siitoseläinten pidon ja munien haudontojen sekä poikasten kasvattamisen, myymisen ja välittämisen harjoittamisesta

Pykälän 4 kohdassa mainitun siipikarjan siitoseläinten pidon ja munien haudontojen sekä poikasten kasvattamisen, myymisen ja välittämisen harjoittamisesta annetun lain tavoitteena on siipikarjan jalostuksellisen ja terveydellisen tason kohottaminen. Lain avulla on edistetty myös siipikarjan yleistä terveydentilaa ja eläinsuojelua. Lain mukaan siipikarjan siitoseläinten pitoa, munien koneellista haudontaa ja poikasten kasvattamista myyntitoimintaa tai elinkeinonharjoittajan kananmunatuotantoa varten saadaan harjoittaa vain luvanvaraisesti. Lupa voidaan myöntää sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, jonka tuotantolaitos täyttää lupaviranomaisen, nykyisin maa- ja metsätalousministeriön, asettamat terveydelliset ja hygieeniset vaatimukset ja jonka siitoseläinkanta täyttää lupaviranomaisen asettamat terveydelliset ja jalostukselliset ehdot.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi edellä selostetut poikastuotannon valvontaa koskevat säännökset tulisivat kuulumaan yhteisön kananmunien ja siipikarjanlihan markkinajärjestelmien piiriin. Näihin markkinajärjestelmiin, jotka perustuvat edellä mainittuun muna-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2771/75 sekä siipikarjanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2777/75, ei sisälly Suomen voimassa olevan lainsäädännön kaltaista lupajärjestelmää, minä vuoksi kysymyksessä oleva laki ehdotetaan kumottavaksi.

Laki maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta ja laki maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä

Maidontuotantoa on Suomessa ohjattu vuodesta 1985 maidon kaksihintajärjestelmään liittyvillä, pykälän 5 ja 6 kohdassa mainituilla maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta ja maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä anne-

tuilla laeilla. Tuotantokiintiö ei aseta ehdotonta kattoa tuotetulle tai meijerin vastaanottamalle maidolle. Tuottajan kiintiön ylittävän meijerimaitomäärän osalta meijeri on velvollinen suorittamaan kiintiömaksua, jonka se vähentää tuottajalle maksettavasta tilityshinnasta. Kiintiökausi on syyskuun alusta elokuun loppuun.

EY:ssä maidontuotantoa on säännelty vuodesta 1984 tuotantokiintiöillä. Voimassa oleva maitokiintiöjärjestelmä perustuu maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3950/92 sekä sen täytäntöönpanoa koskevaan neuvoston asetukseen (ETY) N:o 536/93 maito- ja maitotuotealan lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. Järjestelmässä kullekin jäsenvaltiolle on myönnetty maakohtaiset kiintiöt sekä meijeriin toimitetulle maidolle että suoraan tilalta myydylle maidolle. Kiintiön ylityksestä maksetaan kiintiömaksua, jonka suuruus on 115 prosenttia tavoitehinnasta. Jäsenvaltiot voivat siirtää käyttämättömiä kiintiöitä alueiden sisällä tai välillä ja ryhtyä järjestelyihin suoramyyntikiintiöiden ja meijerikiintiöiden vaihtamiseksi sikäli kuin kansallisia kokonaiskiintiöitä ei ylitetä. Kiintiöitä voidaan siirtää tilalta toiselle tilan myynnin, vuokrauksen tai perimisen yhteydessä. Lisäksi voidaan myöntää kiintiöitä kansallisesta varannosta. Kiintiökausi yhteisössä on 1 päivästä huhtikuuta 31 päivään maaliskuuta. Jäsenvaltioissa kullekin maidontuottajalle määritellään kiintiö meijerimaidolle ja/tai suoramyyntikiintiö. Maidontuottajan meijerimaitokiintiön ja suoramyyntikiintiön suhdetta voidaan muuttaa tuottajan perustellusta pyynnöstä, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että toisen kiintiön muodostaminen tai lisääminen laskee vastaavasti toisen kiintiön määrää. Kiintiöiden suhteen muutos ei myöskään saa johtaa tilanteeseen, jossa jäsenvaltion meijerimyynti- tai suoramyyntikiintiö ylittyy.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi yhteisön kiintiöjärjestelmä korvaa kokonaan Suomen maitokiintiöjärjestelmän, joka ehdotetaan kumottavaksi. Lainsäädäntöä tulisi kuitenkin edelleen voida soveltaa ennen sen kumoamista meijeriin toimitettuun maitoon. Koska EY:n kiintiökausi lisäksi alkaa vasta huhtikuun 1 päivänä, Suomen voimassa olevan lainsäädännön perusteella vahvistettuja tuotantokiintiöitä sekä niiden määräytymistä koskevia säännöksiä tulisi voida soveltaa siihen saakka. Asiaa

koskevat siirtymäsäännökset ehdotetaan otettaviksi 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaan.

Yhteisön kiintiöjärjestelmän hallinnointiin liittyen on Suomessa lisäksi säädettävä kiintiörekisterin ylläpidosta, mikä käsittää muun muassa kiintiöiden siirrot, kansallisen kiintiövarannon sekä kiintiöylitysten tasaamisen. Asiaa koskevat valtuudet on tarkoitettu sisällyttävä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanoa koskevaan lakiehdotukseen.

Suomen meijerimaitokiintiöksi sovittiin liittymissopimuksessa 2 342 miljoonaa kiloa ja tilojen suoramyyntikiintiöksi 10 miljoonaa kiloa. Meijerimaitokiintiötä saadaan lisäksi korottaa yhteensä 200 miljoonalla kilolla. Tämä lisäkiintiö tulee varata nykyisin maidontuotannosta tilapäisesti poissa oleville tuottajille, joiden oikeuteen tuotannon uudelleen aloittamiseen liittymissopimus vaikuttaa. Maitoa koskevia erityisjärjestelyjä on selostettu tarkemmin EU-esityksessä.

Laki nurmikasvien kylvösiemenhuollon turvaamisesta

Nurmikasvien siementuotantoa on Suomessa tuettu määräraikaisella lainsäädännöllä 1940-luvulta lähtien. Kotimaisen siementuotannon turvaamisesta on pidetty tarpeellisena siksi, että nurmiviljelyn onnistuminen Suomen oloissa edellyttää maamme ilmasto- ja kasvuoloihin sopeutuneita nurmikasvilajikkeita. Tällaisten lajikkeiden kylvösiementä ei yleisesti ole ulkomailta saatavissa. Pykälän 7 kohdassa mainittu nurmikasvien kylvösiemenhuollon turvaamisesta annettu laki on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Lain nojalla nurmikasvien siementuotantoa tuetaan maksamalla viljelystä, joka perustuu Valtion viljavaraston hyväksymään sopimukseen, viljelyalan perusteella pinta-alatukea sekä laissa ja sen nojalla annetussa samannimisessä asetuksessa (1033/86) säädetyin perustein vahvistettavaa hintaa sopimuksella tuotetusta kylvösiemenestä.

EY:ssä kylvösiemenen tuotannon ja markkinoinnin sääntely perustuu siemenalan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2358/71. Järjestelmä koskee muun muassa kaikkia Suomessa tuotettuja nurmikasvien siemeniä. Asetuksen mukaan viranomaisen rekisteröimillä sopimuksilla tuo-

tetusta varmennetusta kylvösiemenestä maksetaan komission vahvistama hinta.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi yhteisön siementen markkinajärjestelmä tulee korvaamaan Suomen nykyiset kylvösiementuotantoa koskevat järjestelyt, minkä vuoksi nurmikasvien kylvösiemenhuollon turvaamisesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Tarkoituksena on, että lain nojalla tehty viljelysopimukset rekisteröidään liittymisen jälkeen EY:n järjestelmän mukaisiksi sopimuksiksi. Sen varalta, ettei näin voida menetellä, nyt kysymyksessä olevaan lakiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännös koskien sellaisen siementuotantotuen maksamista, jonka maksuunpanoperuste on syntynyt ennen lain kumoamista. Lain kumoaminen edellyttää lisäksi siirtymäjärjestelyitä, jotka koskevat lain mukaisten siementuotannon turvaamisvarojen käyttämistä lain soveltamisajan päätyttyä. Asiaa koskevat siirtymäsäännökset ehdotetaan otettaviksi 3 §:n 1 momentin 3 kohtaan.

Liittymissopimuksessa on sovittu eräistä erityisjärjestelyistä, jotka koskevat EY:n siementen markkinajärjestelmän käyttöönottamista Suomessa. Näitä järjestelyitä on selostettu tarkemmin EU-esityksessä.

Laki maataloustuotannon tasapainottamisesta

Pykälän 8 kohdassa mainitun maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain nojalla saadaan Suomessa vuosina 1990-1994 toteuttaa maataloustuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi tarvittavia toimenpiteitä maataloustulolaissa ja sen sijaan vuoden 1994 alusta voimaan tulleessa maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettujen määrärahojen puitteissa. Lain nojalla on mahdollista tehdä sopimuksia muun muassa peltokasvien, lypsykarja-, nautakarja-, sikatalous- ja siipikarjatuotannon vähentämisestä, lopettamisesta tai kohdentamisesta, pellon kannoimisesta ja luonnonmukaisen tuotannon edistämisestä sekä maksaa palkkiota pellon metsittämisestä ja korvata metsittämisestä aiheutuvia kustannuksia. Maataloustuotannon kohdentamiseksi on tehty muun muassa herneen ja viherheinän tuotantosopimuksia sekä emolehmäsopimuksia.

EY:ssä tuotannonohjaus- ja tasapainottamisjärjestelmät ovat osa yhteisiä markkinajärjes-

telmiä. Toimenpiteistä säädetään tuotteittain ja vain asianomaiseen markkinajärjestelmään kuuluvia toimenpiteitä voidaan käyttää. Siten esimerkiksi viljojen markkinajärjestelmässä on käytössä velvoitekesannointijärjestelmä, jota on selostettu tarkemmin jäljempänä peltoalan perusteella maksettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain kohdalla. Viljan markkinajärjestelmään sisältyvät myös herneitä ja papuja koskevat toimenpiteet. Maidon markkinajärjestelmässä voidaan tuottajille maidontuotannon rakenteen kehittämiseksi maksaa tietyin edellytyksin muun muassa korvauksia maidontuotannosta luopumisesta. Naudanlihan markkinajärjestelmässä maksetaan sonnien tuotantopalkkioita ja emolehmpalkkioita, joita voidaan tietyin edellytyksin korottaa. Kuivattujen rehujen markkinajärjestelmässä voidaan maksaa tukea viherjauhon kuivaamolle. Pellon metsitystä koskevat säännökset sisältyvät maatalouden metsitystoimenpiteitä koskevasta yhteisön tukijärjestelmästä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2080/92, jonka perusteella voidaan myöntää tukea metsityskustannuksiin, metsityspalkkiota, tulonmenetykskorvauksista metsityksestä johtuvasta tulonmenetyksestä sekä investointiavustusta muun muassa metsämaan parantamiseen. Yhteisössä on lisäksi mahdollista maksaa tukea tuotannonmuutokseen. Tuotannonmuutostuen avulla pyritään siirtämään tuotantoa pois ylituotantoaloilta ja helpottamaan tilojen sopeutumista uusiin markkinoihin. Tukea voidaan maksaa myös siirryttäessä ylituotantotuotteiden tuotannosta erikoistuotantoon. Yhteisön luonnonmukaista tuotantoa koskeva lainsäädäntö ei sisällä säännöksiä erityisistä ohjaus- tai tasapainottamistoimenpiteistä.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi edellä selostetut yhteisön ohjaus- ja tasapainottamisjärjestelmät korvaisivat Suomessa voimassa olevat maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain mukaiset toimenpiteet, minkä vuoksi kyseinen laki ehdotetaan kumottavaksi. Lakia tulisi kuitenkin edelleen voida soveltaa ennen sen kumoamista tehtyihin sopimuksiin sekä muihin tasapainottamistoimenpiteisiin, joita koskeva hakemus on pantu vireille ennen lain kumoamista. Viimeiset tällaisista sopimuksista tai toimenpiteistä päättyvät vuonna 2002. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 2 momenttiin.

Liittymissopimuksen mukaan Suomen kuivattun rehun (viherheinän) tukijärjestelmä voi-

daan sopeuttaa asteittain kahden markkina-
vuoden siirtymäajan kuluessa EY:n tukijärjestelmään. Asiaa on selostettu EU-esityksessä.

Laki maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta

Maatalouden vientikustannusosuuden kattamiseksi peritään tuottajilta Suomessa viennin rahoittamiseksi vientikustannusmaksuja pykälän 9 kohdassa mainitun maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain nojalla. Viljan osalta vientikustannusmaksua ei ole peritty kuluvan vuoden heinäkuun 1 päivän jälkeen.

EY:ssä vienti rahoitetaan yhteisön varoista, minkä vuoksi Suomen voimassa oleva laki maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta tulisi Suomen EU-jäsenyyden johdosta kumota. Lakia tulisi kuitenkin edelleen voida soveltaa vuosilta 1991-1994 suoritettaviin vientikustannusmaksuihin. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

Laki peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta

Viljantuotantoa ohjataan Suomessa muun muassa pykälän 10 kohdassa mainitulla peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetulla lailla. Lain mukaisilla vientikustannusmaksuilla katetaan maataloustuottajien osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista. Vientikustannusmaksun suuruus on pääsääntöisesti 1 000 markkaa maksuvelvollisuuden perusteena olevan peltoalan hehtaaria kohden. Luonnollinen henkilö vapautuu maksuvelvollisuudesta kesannoimalla vähintään 15 prosenttia peltoalasta. Maksuvelvollisuudesta vapautuu myös, jos maksuvelvollisen pelloista on nurmella vähintään 85 prosenttia tai jos tilan peltoala on alle kolme hehtaaria. Peltoalan perusteella maksettavaa tukea (suora tuki) ei makseta, mikäli tuottajalle on määrätty maksettavaksi vientikustannusmaksu. Tuki maksetaan koko pellon osalta, jos tuottaja on kesannoinut hallinnassaan olevasta peltoalasta vähintään 25 prosenttia, ja 75 prosentista peltoalaa, jos tuottaja on kesannoinut

peltoalastaan vähintään 15 prosenttia mutta vähemmän kuin 25 prosenttia.

EY:ssä kesantojärjestelmä uudistettiin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä vuonna 1992. Järjestelmä liittyy läheisesti yhteisön vilja-alan markkinajärjestelmään. Järjestelmä perustuu tiettyjen peltokasvien tuottajia koskevan tukijärjestelmän käyttöön ottamisesta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1765/92, jossa kesannoinnin lisäksi säädetään viljelijöille maksettavasta suorasta tuesta. Järjestelmä jakaantuu kahteen ohjelmaan, pientuottajille tarkoitettuun yksinkertaistettuun ohjelmaan sekä muille tuottajille tarkoitettuun yleiseen ohjelmaan. Pientuottajat, joita ovat ne tuottajat, joiden satoa tuottavien viljelykasvien tuotanto vastaa enintään 92 tonnin viljasatoa alueellisen keskisadon mukaan laskettuna, saavat suoran tuen yksinkertaistetun ohjelman mukaan. Tässä ohjelmassa ei ole kesannoimisvelvoitetta. Yleisessä ohjelmassa kesannoimisvelvoite on 15 prosenttia kylvetystä alasta sellaisen kesannon osalta, jota kierrätetään, ja 20 prosenttia sellaisen kesannon osalta, jota ei kierrätetä. Viimeksi mainittu velvoite alenee kuitenkin 17 prosenttiin, jos lannoitteiden käyttöä on tietyillä alueilla vähennetty vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun neuvoston direktiivin (91/676/ETY) mukaisesti. EY:n säännösten mukainen pakollinen kesantoala Suomessa olisi liittymisen jälkeen enintään 100 000 hehtaaria.

Suoran tuen suuruus viljoilla määrätään alueen keskisadon mukaan. Markkinointivuonna 1995/96 tuki on viljoilla 45 ecua tonnilta sekä pavuilla ja herneillä 65 ecua tonnilta. Öljykasvien tuki lasketaan maailmanmarkkinoiden ja yhteisön viitehinnan perusteella siten, että tavoitteena on 359 ecun tuotto yhteisön keskimääräisellä satotasolla. Kesantoalalle tuki hehtaaria kohden on 57 ecua tonnilta.

EY:n lainsäädäntöön kuuluu myös vapaaehtoisia kesantojärjestelmiä, joiden nojalla peltoa voidaan kesannoida tai tuotantoa laajapäästä korvausta vastaan. Nämä järjestelmät perustuvat maatalouden rakenteiden tehokkuuden parantamisesta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2328/91 sekä ympäristönsuojelun vaatimusten ja maaseutu ympäristön hoidon vaatimusten kanssa sopusointuisista maatalouden tuotantomenetelmistä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2078/92. Järjestelmien piiriin voidaan arvioida Suomessa

siirtyvän liittymisen jälkeen noin 50 000 hehtaaria vuodessa edellyttäen, että varoja sopimuksiin osoitetaan riittävästi.

Jäsenyystilanteessa korvaisivat yhteisön viljojen markkinajärjestelmä sekä suora tukea ja kesannointia koskeva järjestelmä kokonaan voimassa olevan peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain, joka ehdotetaan kumottavaksi. Lakia tulisi kuitenkin edelleen voida soveltaa vuosilta 1991-1994 suoritettaviin vientikustannusmaksuihin. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

Laki kotieläintuotannon ohjaamisesta

Kotieläintuotantoa on Suomessa vuodesta 1975 säännelty kotieläinlupajärjestelmällä. Pykälän 11 kohdassa mainitun kotieläintuotannon ohjaamisesta annetun lain tavoitteena on kotieläinyritysten koon kehittäminen ja tuotannon ohjaaminen tuotanto- ja markkinatilanteen vaatimukset huomioon ottavalla tavalla. Laissa säädetään nauta-, sika- ja siipikarjatalousyrityksille kokorajat, joita laajempien yritysten perustamiseen on saatava viranomaisen lupa. Luvanvaraisen tuotannon rajat ovat naudanhantuotannossa enintään 30 yli kahdeksan kuukauden ikäistä nautaeläintä, sianlihan tuotannossa enintään 25 yli 12 viikon ikäistä sikaa, jolloin emakon katsotaan vastaavan viittä sikaa, kulutus- ja siitostarkoituksiin tapahtuvassa kananmunatuotannossa enintään 100 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa ja siipikarjatuotannossa yhtäaikaisesti enintään 1 000 teuraaksi kasvatettavaa siipikarjaeläintä. Lupajärjestelmä ei ole vuodesta 1985 lähtien koskenut lypsykarjataloutta eikä emolehmiä. Nykyinen laki on voimassa vuoden 1996 loppuun.

EY:ssä tuotannonohjausjärjestelmät ovat osa yhteisiä markkinajärjestelmiä. Ohjaustoimenpiteistä säädetään tuotteittain ja vain asianomaiseen markkinajärjestelmään kuuluvia toimenpiteitä voidaan käyttää. Suomen kotieläinlupajärjestelmää vastaavaa järjestelmää yhteisössä ei ole käytössä, minkä vuoksi Suomen voimassa oleva kotieläintuotannon ohjaamisesta annettu laki tulisi Suomen EU-jäsenyyden johdosta kumota.

Laki pellonraivauksen määräämisestä rajoittamisesta

Viljantuotannon lisäämisen ehkäisemiseksi ja

maataloustuotannon ylijäämän supistamiseksi on pellon raivaus Suomessa pääsääntöisesti kielletty pykälän 12 kohdassa mainitulla pellonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta annetulla lailla. Lain mukaan ilman viranomaisen lupaa tapahtuva metsän, turvetuotantoalueen tai muun viljelemättömän alueen muuttaminen pelloksi, niityksi tai laitumeksi on kielletty. Maatalousviranomaiset ovat lain nojalla voineet tietyissä erityistapauksissa myöntää luvan raivaukseen. Laki on voimassa vuoden 1995 loppuun.

EY:ssä ei ole vastaavaa raivauskielto- tai lupajärjestelmää, minkä vuoksi pellonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta annettu laki tulisi Suomen EU-jäsenyyden johdosta kumota. Pellon raivaus olisi jatkossa sallittua, kuitenkin yhteisön Suomelle määräämän viljakasvien perusalan rajoissa.

Sokerilaki

Pykälän 13 kohdassa mainitulla sokerilailla pyritään Suomessa turvaamaan kotimainen sokerintuotanto maksamalla hinnanalennuskorvauksista kotimaisen sokerijuurikkaan käytöstä. Nykyisin voimassa oleva laki koskee vuosina 1993-1995 kotimaassa viljeltäviä sokerijuurikkaita ja niistä valmistettavaa sokeria. Hinnanalennuskorvaus maksetaan sokeritehtaille kotimaisten sokerijuurikkaiden käytöstä aiheutuvan raaka-ainekustannuksen alentamiseksi. Tarkoitukseen on osoitettu valtion talousarviossa 235 miljoonaa markkaa vuonna 1994. Kustannukset katetaan sokeriverosta annetun lain (872/79) mukaisella sokeriverolla.

EY:ssä sokerin tuotannon ja markkinoinnin sääntely perustuu sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1785/81. Järjestelmä sisältää säännökset muun muassa sokerin hallinnollisista hinnoista, kiintiöistä, laatuvaatimuksista, tuontimaksuista ja vientituesta sekä tietyistä yhteisön ulkopuolisista maista tapahtuvan tuonnin erityisjärjestelyistä. Sokerijärjestelmää johtuvat kustannukset katetaan yhteisössä pääsääntöisesti sokerin valmistajilta perittävällä tuotantomaksulla.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi yhteisön sokerin markkinajärjestelmä tulisi sovellettavaksi myös Suomessa. Samalla Suomen voimassa oleva sokerilainsäädäntö tulisi kumota. Lakia tulisi kuitenkin edelleen soveltaa sellai-

siin tukiin, joiden maksuperuste on syntynyt ennen lain kumoamista. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 5 kohtaan.

Suomen sokerin A-kiintiöksi sovittiin liittymissopimuksessa 133 433 tonnia ja B-kiintiöksi 13 343 tonnia. Isoglukoosin A-kiintiöksi sovittiin 10 845 tonnia ja B-kiintiöksi 1 085 tonnia. Tuontisokerin kiintiö, joksi sovittiin ensimmäisenä jäsenyydivuonna 40 000 tonnia, jäi tulevien vuosien osalta riippumaan osittain Suomen tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) sitoumusten siirtymisestä yhteisön sitoumuksiin. Sokeria koskevia erityisjärjestelyitä on selostettu tarkemmin EU-esityksessä.

Laki kotimaisesta öljykasvituotannosta

Pykälän 14 kohdassa mainitulla kotimaisesta öljykasvituotannosta annetulla lailla pyritään Suomessa turvaamaan kotimainen öljykasvituotanto maksamalla alan teollisuudelle valtion varoista tukea hinnanalennuskorvauksena siten, että teollisuus saa tarvitsemansa raaka-aineen maailmanmarkkinahintaan. Tarkoitukseen on osoitettu valtion talousarviossa 346 miljoonaa markkaa vuonna 1994.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi Suomessa ryhdytään soveltamaan EY:n öljykasveja koskevaa lainsäädäntöä, joka perustuu nykyisiin tiettyjen peltokasvien tuottajia koskevan tukijärjestelmän käyttöön ottamisesta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1765/92. Järjestelmässä viljelijä saa öljykasvien siemenistä maailmanmarkkinahinnan sekä peltoalan perusteella maksettavan suoran tuen, joka vaihtelee alueen keskisadon mukaan. Suoran tuen saaminen edellyttää kesannoimista kesantovelvoitteen ollessa 15 prosenttia peltoalasta. Tiiloilla, joiden satoa tuottavien viljelykasvien tuotanto jää alle 92 tonnia viljaksi laskettuna, ei kuitenkaan ole kesannoimisvelvoitetta. Järjestelmä on samanlainen viljojen, öljykasvien ja valkuaiskasvien kohdalla ja sitä on selostettu tarkemmin edellä peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain kohdalla.

EY:n järjestelmän käyttöönoton johdosta Suomen voimassaoleva öljykasvituotantoa koskeva lainsäädäntö ehdotetaan kumottavaksi. Lain kumoaminen edellyttää kuitenkin vastaavia siirtymäjärjestelyjä kuin edellä on

sokerilain kohdalla ehdotettu. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 5 kohtaan.

Laki kotimaisesta tärkkelystuotannosta

Pykälän 15 kohdassa mainitulla kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetulla lailla pyritään Suomessa turvaamaan kotimainen tärkkelystuotanto maksamalla alan teollisuudelle valtion varoista tukea hinnanalennuskorvauksena siten, että teollisuus saa tarvitsemansa raaka-aineen maailmanmarkkinahintaan. Tarkoitukseen on osoitettu valtion talousarviossa 69 miljoonaa markkaa vuonna 1994.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi Suomessa ryhdytään soveltamaan yhteisön peruna- ja viljatärkkelystä koskevia säännöksiä. Tällaisia ovat muun muassa vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjen peltokasvien tuottajia koskevan tukijärjestelmän käyttöön ottamisesta annetut neuvoston asetukset (ETY) N:o 1766/92 ja (ETY) N:o 1765/92. Järjestelmässä tuottajahintaa on alennettu ja alennus korvattu yhteisön suoralla tuella, joka vaihtelee keskisadon mukaan. Suoran tuen saaminen edellyttää kesannoimista, kesantovelvoitteen ollessa 15 prosenttia peltoalasta. Tiloilla, joiden satoa tuottavien viljelykasvien tuotanto jää alle 92 tonnia viljaksi laskettuna, ei kuitenkaan ole kesannoimisvelvoitetta. Järjestelmä on samanlainen viljojen, öljykasvien ja valkuaiskasvien kohdalla ja sitä on selostettu tarkemmin edellä peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain kohdalla. Yhteisön järjestelmässä maksetaan lisäksi tuotantotukea maissi-, vehnä- ja perunatärkkelyksestä silloin, kun ne käytetään tärkkelysmodifikaattien valmistukseen. Perunatärkkelyksen tuottajalle maksetaan tukea tärkkelysperunasta. Tuki määritellään sitä perunamäärää kohden, joka tarvitaan yhden tärkkelystonnin valmistukseen.

EY:n järjestelmän käyttöönottamisen johdosta Suomen voimassa oleva tärkkelyslainsäädäntö ehdotetaan kumottavaksi. Lain kumoaminen edellyttää kuitenkin vastaavia siirtymäjärjestelyjä kuin edellä on sokerilain kohdalla ehdotettu. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 5 kohtaan.

Liittymissopimuksen mukaan myös kaura- ja ohratärkkelyksen tuotantoa voidaan tukea Suomessa, kuitenkin enintään perinteisen

50 000 tonnin tuotannon rajoissa. Asiaa on selostettu tarkemmin EU-esityksessä.

Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä

Pykälän 16 kohdassa mainitun maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain mukaisen maataloustuotteiden markkinajärjestelmän tavoitteena on turvata maataloustuottajille oikeudenmukainen tulotaso, varmistaa maataloustuotteiden markkinointi ja kehittää niiden laatua, edistää maatalouden tuottavuutta ja alentaa kustannustasoa sekä turvata elintarvikkeiden saatavuus ja aikaansaada kohtuulliset kuluttajahinnat. Tavoitteiden toteuttamiseksi maataloustuotteiden hintoja säädellään tavoite- ja vähimmäishintojen avulla ja maataloustuotteiden markkinointia tuontisuoja, vientituen ja erilaisten tuotannonohjaustoimenpiteiden sekä valtion varoista maksettavan hinta- ja tulotuen avulla. Maataloustuotteita ja niiden jalosteita voidaan myös ostaa varastoon sekä maksaa tukea niiden varastoinnista ja kotimaisesta käytöstä. Päätöksenteko tapahtuu laissa säädetyn neuvottelu- ja sopimusmenettelyn mukaisesti. Aikaisemmasta maataloustulojärjestelmästä poiketen laki ei ole määräaikainen.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi yhteisön markkinajärjestelmiä koskevat säännökset korvaisivat kokonaan Suomen maataloustuotteiden markkinajärjestelmän, joka ehdotetaan kumottavaksi, kuitenkin siten, että lakia voitaisiin edelleen soveltaa viljelijöille vuonna 1995 maksettavaan maatilavarastojen arvonalennuskorvaukseen sekä muihin tukiin ja järjestelyihin, joista on sovittu tai joiden maksuperuste on syntynyt ennen lain kumoamista. Koska lain mukainen maataloustuottajien osuus maataloustuotteiden markkinakustannuksista lisäksi selviää vasta vuoden 1995 puolella, jolloin käytettävissä ovat lopulliset tiedot tuontimaksujen, elintarviketuotteiden valmisteverojen ja eräiden tullien sekä toisaalta maataloustuottajilta perittävien verojen ja maksujen kertymästä ja kuluvan vuoden vientitarpeesta, lain kumoaminen edellyttää lisäksi maataloustuottajien osuuden tasaamista koskevia siirtymäjärjestelyitä. Tarkoituksena on, että tuottajien osuus tasattaisiin vuoden 1996 loppuun mennessä siten, että liikaa peritty määrä maksettaisiin takaisin tarkoitukseen valtion talousarviossa osoitetuista määrärahoista valtioneuvoston tar-

kemmin määräämällä tavalla ja perimättä jäänyt osuus vähennettäisiin vastaavasti määrärahoista, jotka valtion talousarviossa osoitetaan maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen. Edellä mainitut siirtymäsäännökset ehdotetaan otettaviksi 3 §:n 1 momentin 6 kohtaan ja 3 §:n 3 momenttiin. Yhteisön markkinajärjestelyiden tavoitteet ja keinot vastaavat pääosin Suomen nykyistä järjestelmää. Yhteisön säännösten sisältöä on selostettu tarkemmin edellä yleisperustelujen alajaksossa 1.2. sekä EU-esityksessä.

Laki maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista

Pykälän 17 kohdassa mainitun maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista annetun lain nojalla voidaan Suomessa maksaa maataloustuotteiden markkinoinnin edistämiseksi hinnanerokorvauksia viennin yhteydessä, hinnanalennuskorvauksia maataloustuotteiden kotimaiselle käytölle sekä varastointitukea. Laki liittyy edellä selostettuun maataloustuotteiden markkinajärjestelmään.

Suomen hinnanerokorvausjärjestelmää vastaava sääntely sisältyy EY:ssä yhteisön markkinajärjestelmiä koskevaan lainsäädäntöön, joka jäsenyystilanteessa tulisi sellaisenaan Suomessa sovellettavaksi. Tämän vuoksi maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Lakia tulisi kuitenkin edelleen voida soveltaa sellaisiin hinnanerokorvauksiin, hinnanalennuskorvauksiin ja varastointitukeen, joiden maksuperuste on syntynyt ennen lain kumoamista. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 7 kohtaan.

Tuontimaksulaki

Pykälän 18 kohdassa mainitun tuontimaksulain tarkoituksena on kotimaisen maataloustuotannon ja elintarviketeollisuuden suojaaminen. Tuontimaksujen avulla maahan tuotujen maataloustuotteiden tai niistä valmistettujen puolivalmisteiden ja jalosteiden hinta nostetaan maatalousalkuperää olevien raaka-aineiden osalta kotimaiselle hintatasolle. Tällä estetään se, että maailmanmarkkinahintainen tuonti alentaisi kotimaisia hintoja tavoitellulta tasolta, ja turvataan se, että kotimainen elintarvike-

teollisuus kotimarkkinahintaisia raaka-aineita käyttäessään säilyttää kilpailuasemansa tuontiin nähden.

Suomen EU-jäsenyys merkitsisi sitä, että Suomessa otettaisiin käyttöön yhteisön tullitariffi, johon sisältyvät myös maataloustuotteista kannettavia tuontimaksuja koskevat säännökset. Yhteisössä jokaisella markkinajärjestelmätuotteella on oma tuontimaksujärjestelmänsä. Tuontimaksujen tarkoitus on sama kuin Suomessa, toisin sanoen nostaa tuontituotteiden hinta kotimarkkinahinnan tasolle. Yhteisön tuontimaksujärjestelmään sisältyy lisäksi niin sanottu yhteisöpreferenssi, jonka tarkoituksena on saattaa yhteisössä tuotetut raaka-aineet tuontiraaka-aineita edullisempaan asemaan. Suomen tuontimaksuja koskeva lainsäädäntö ehdotetaan kumottavaksi. Koska tuontimaksut nykyisen lainsäädännön mukaan määräytyvät sen päivän mukaan, jolloin tavara luovutetaan tullivalvonnasta ja koska tullausilmoitus (tulliselvitys) lain mukaan voidaan antaa myöhemminkin, viimeistään 15 päivän kuluessa tuontipäivästä, lakia tulisi kuitenkin edelleen voida soveltaa sellaisiin tavaroihin, jotka on luovutettu tullivalvonnasta ennen lain kumoamista. Keinottelun estämiseksi kumottavaa lakia tulisi soveltaa myös tavaroihin, jotka olisi pitänyt ilmoittaa tullattaviksi ennen lain kumoamista. Asiaa koskevat siirtymäsäännökset ehdotetaan otettaviksi 3 §:n 1 momentin 8 kohtaan.

Laki elintarviketuotteiden valmisteverosta

Pykälän 19 kohdassa mainitun elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain tarkoituksena on varmistaa Suomessa kotimaiselle elintarviketeollisuudelle tasavertainen kilpailuasema tuontituotteisiin nähden. Valmisteveron avulla Suomeen tuotuihin elintarvikkeisiin sisältyvien maatalousalkuperää olevien raaka-aineiden hinnat nostetaan kotimaiselle hintatasolle. Tällä tavalla tuontituotteet ja kotimaiset tuotteet saatetaan raaka-ainesisällön suhteen yhtäläiseen asemaan.

Suomen liittyessä EU:n jäseneksi Suomessa otetaan käyttöön yhteisön tullitariffi, johon sisältyvät myös elintarviketuotteista kannettavia tuontimaksuja koskevat säännökset. Yhteisön tuontimaksujärjestelmällä on sama tarkoitus kuin Suomen valmisteverojärjestelmällä, toisin sanoen nostaa maatalousalkuperää ole-

vien raaka-aineiden hinta kotimarkkinahintatasolle. Suomen voimassa oleva elintarviketuotteiden valmisteverosta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Lain kumoaminen edellyttää kuitenkin vastaavaa siirtymäjärjestelyä kuin edellä on tuontimaksulain osalta ehdotettu. Asiaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan otettavaksi 3 §:n 1 momentin 8 kohtaan.

2 §. *Voimaantulo.* Lain voimaantuloajankohdasta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3 §. *Siirtymäsäännökset.* Eräiden kumottaviksi ehdotettujen lakien kohdalla maksuperuste maksujen perimiseen tai palkkioiden, tukien ja korvausten maksamiseen on syntynyt ennen lakien kumoamista. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että eräitä nyt kysymyksessä olevien lakien säännöksiä sovelletaan vielä näihin tapauksiin. Lisäksi on säädettävä muun muassa Suomen voimassa olevien maidon tuotantokiintiöiden ja niiden määräytymistä koskevien säännösten soveltamisesta edelleen 31 päivään maaliskuuta 1995 sekä eräistä tuontimaksujen ja valmisteverojen perimiseen ja maataloustuotteiden markkinajärjestelmään liitty-

vistä siirtymäjärjestelyistä. Kyseiset siirtymäsäännökset ehdotetaan otettaviksi 3 §:ään. Tätä osin viitataan 1 §:n perusteluihin.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti Suomen EU-jäsenyyden kanssa.

3. Säättämisyjärjestys

Kumottavaksi ehdotetuista laeista laki peltonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa säättämisyjärjestyksessä. Koska nyt ehdotettu laki merkitsee perustuslaista säädetyn poikkeuksen poistamista, se voidaan vakiintuneen tulkinnan mukaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kumottavat lait

Täten kumotaan seuraavat lait, 2, 4-6, 8-15 sekä 17 ja 18 kohdassa mainitut lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) kotimaassa tuotetun pellavan ja hampun hintojen vakauttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1943 annettu laki (1040/43);

2) eräiden kotieläinten maahan tuonnista 30 päivänä marraskuuta 1973 annettu laki (871/73);

3) kananmunien haudontojen rajoittamisesta 7 päivänä huhtikuuta 1977 annettu laki (303/77);

4) siipikarjan siitoseläinten pidon ja munien haudontojen sekä poikasten kasvattamisen, myymisen ja välittämisen harjoittamisesta 7 päivänä huhtikuuta 1977 annettu laki (302/77);

5) maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta 27 päivänä heinäkuuta 1984 annettu laki (569/84);

6) maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä 27 päivänä heinäkuuta 1984 annettu laki (570/84);

7) nurmikasvien kylvösiemenhuollon turvaamisesta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annettu laki (566/86);

8) maataloustuotannon tasapainottamisesta 22 päivänä joulukuuta 1989 annettu laki (1261/89);

9) maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta 28 päivänä joulukuuta 1990 annettu laki (1062/90);

10) peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta 28 päivänä joulukuuta 1990 annettu laki (1314/90);

11) kotieläintuotannon ohjaamisesta 28 päivänä joulukuuta 1990 annettu laki (1305/90);

12) pellonraivauksen määräaikaisesta rajoittamisesta 5 päivänä joulukuuta 1991 annettu laki (1385/91);

13) 3 päivänä elokuuta 1992 annettu sokerilaki (673/92);

14) kotimaisesta öljykasvituotannosta 3 päivänä elokuuta 1992 annettu laki (675/92);

15) kotimaisesta tärkkelystuotannosta 3 päivänä elokuuta 1992 annettu laki (674/92);

16) maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä 30 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1518/93);

17) maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista 30 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1521/93);

18) 30 päivänä joulukuuta 1993 annettu tuontimaksulaki (1519/93); ja

19) elintarviketuotteiden valmisteverosta 30 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1520/93).

2 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa saadaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tultua sovelletaan kuitenkin edelleen:

1) edellä 1 §:n 5 kohdassa mainittua lakia ennen tämän lain voimaantuloa meijeriin toimitettuun maitoon;

2) edellä 1 §:n 6 kohdassa mainitun lain

mukaisia kiintiöitä ja niiden määräytymistä koskevia säännöksiä 31 päivään maaliskuuta 1995;

3) edellä 1 §:n 7 kohdassa mainittua lakia sellaisen siementuotantotuen maksamiseen, jonka maksuunpanoperuste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa, jollei kyseisiä viljelysopimuksia siirretä siemenalan yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2358/71 tarkoitetuksi viljelysopimuksiksi, sekä lain 15 §:n 2 momenttia siemenhuollon turvaamisvarojen käyttämiseen lain soveltamisajan päättymisen jälkeen;

4) edellä 1 §:n 9 ja 10 kohdassa mainittuja lakeja vuosilta 1991-1994 suoritettaviin vientikustannusmaksuihin;

5) edellä 1 §:n 13-15 kohdassa mainittuja lakeja sellaisiin tukiin, joiden maksuperuste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa;

6) edellä 1 §:n 16 kohdassa mainittua lakia viljelijöille vuonna 1995 maksettavaan maatalavarastojen arvonalennuskorvaukseen sekä muihin tukiin ja järjestelyihin, joista on sovittu tai joiden maksuperuste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa;

7) edellä 1 §:n 17 kohdassa mainittua lakia sellaisiin hinnanerokorvauksiin, hinnanalennuskorvauksiin ja varastointitukeen, joiden maksuperuste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa; ja

8) edellä 1 §:n 18 ja 19 kohdassa mainittuja lakeja ennen tämän lain voimaantuloa tullivalvonnasta luovutettuihin tavaroihin sekä tavaroihin, jotka olisi pitänyt ilmoittaa tullattavaksi ennen tämän lain voimaantuloa.

Niin ikään sovelletaan edelleen 1 §:n 8 kohdassa mainittua lakia ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sekä muihin tasapainottoimenpiteisiin, joita koskeva hakemus on pantu vireille ennen tämän lain voimaantuloa. Viljelijä voi luopua lain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimuksesta vain, jos maa- ja metsätalousministeriö kohtuussyistä myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan myöntää, milloin siihen on erityisen painavia perusteita.

Milloin maataloustuottajilta on ennen tämän lain voimaantuloa peritty edellä 1 §:n 16 kohdassa mainitun lain mukaisia maksuja ja veroja enemmän kuin sanotun lain 8 §:ssä edellytetään, maksetaan liikaa peritty määrä tuottajille takaisin vuoden 1996 loppuun mennessä valtion talousarvioon osoitetuista määrärahoista valtioneuvoston tarkemmin määräämällä taval-

la. Vastaavasti vähennetään tämän lain voimaantullessa tuottajilta perimättä jäänyt osuus maataloustuotteiden markkinointikustannuksista vuoden 1996 loppuun mennessä valtion

talousarviossa maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (/) 5 tai 6 §:n mukaisesti tukiin osoitetuista määrärahoista.

Helsingissä 2 päivänä syyskuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Mikko Pesälä*

